

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

A7-0375/2010

15.12.2010

SPRÁVA

o vykonávaní európskeho konsenzu o humanitárnej pomoci: preskúmanie
akčného plánu v polovici obdobia a ďalšie smerovanie
(2010/2101(INI))

Výbor pre rozvoj

Spravodajkyňa: Michèle Striffler

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	12
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	12

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o vykonávaní európskeho konsenzu o humanitárnej pomoci: preskúmanie akčného plánu v polovici obdobia a ďalšie smerovanie (2010/2101(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na európsky konsenzus o humanitárnej pomoci, ktorý 18. decembra 2007 podpísali predsedovia Rady Európskej únie, Európskeho parlamentu a Európskej komisie,
- so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie z 29. mája 2008, na základe ktorého bol vypracovaný akčný plán obsahujúci konkrétne opatrenia na realizáciu tohto konsenzu (SEK(2008)1991),
- so zreteľom na článok 214 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý je venovaný humanitárnej pomoci,
- so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci¹,
- so zreteľom na usmernenia Európskej únie z 23. decembra 2005 o podpore dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva,, ktoré boli aktualizované v decembri 2009, ako aj závery Rady z 8. decembra 2009,
- so zreteľom na rozhodnutie Rady 2007/162/ES, Euratom z 5. marca 2007, ktorým sa ustanovuje finančný nástroj civilnej ochrany²,
- so zreteľom na rozhodnutie Rady 2007/779/ES Euratom z 8. novembra 2007, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2001/792/ES, Euratom z 23. októbra 2001 o ustanovení mechanizmu Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany³,
- so zreteľom na závery Rady z decembra 2007, v ktorých Rada vyzýva Komisiu k tomu, aby čo najlepšie využívala mechanizmus Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany a posilňovala spoluprácu medzi členskými štátmi,
- so zreteľom na spoločný dokument Catherine Ashtonovej, vysokej predstaviteľky/podpredsedníčky Európskej komisie, a Kristaliny Georgievovej, členky Európskej komisie, o poučeníach vyplývajúcich z reakcie Európskej únie na katastrofu na Haiti,
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu z 10. septembra 2003 s názvom Európska únia a Organizácia Spojených národov: voľba multilateralizmu“ (KOM(2003)0526), ktoré vyzýva na všeobecné posilnenie a uplatňovanie vzťahov medzi EÚ a OSN prostredníctvom systematického politického dialógu, širšej spolupráce v danej oblasti, lepšieho krízového manažmentu a prevencie kríz a strategických partnerstiev

¹ Ú. v. ES L 163, 2.7.1996, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 71, 10.3.2007, s. 9.

³ Ú. v. EÚ L 173, 3.7.2007, s. 19.

medzi Komisiou a vybranými organizáciami OSN,

- so zreteľom na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 5. marca 2008 s názvom O posilnení kapacít Únie v oblasti reakcie na katastrofy (KOM(2008)0130) a na uznesenie Európskeho parlamentu z 19. júna 2008 o posilnení kapacít Európskej únie v oblasti reakcie na katastrofy¹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu z 23. februára 2009 o stratégii EÚ na podporu znižovania rizika katastrof v rozvojových krajinách (KOM(2009)0084),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu z 31. marca 2010 s názvom Humanitárna potravinová pomoc (KOM(2010)0126),
- so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie o operačnej stratégii GR ECHO na rok 2010,
- so zreteľom na správu Michela Barniera Za Európsku jednotku civilnej ochrany: Europe Aid, uverejnenú v máji roku 2006,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv prijatú Valným zhromaždením OSN 10. decembra 1948,
- so zreteľom na ženevské dohovory z roku 1949 a ich dodatkové protokoly z roku 1977,
- so zreteľom na dohovor o právnom postavení utečencov prijatý v júli 1951,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa a na opčný protokol o zapojení detí do ozbrojených konfliktov, ktoré Valné zhromaždenie OSN prijalo 20. novembra 1989,
- so zreteľom na Dohovor o potravinovej pomoci podpísaný v Londýne 13. apríla 1999, ktorý stanovuje záväzok Európskeho spoločenstva reagovať na naliehavé potravinové situácie a ostatné potravinové potreby rozvojových krajín²,
- so zreteľom na Kódex správania pri záchranných akciách Medzinárodného hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca a mimovládnych organizácií v reakcii na katastrofy z roku 1994,
- so zreteľom na zásady dobrého darcovstva na humanitárne účely schválené v Štokholme 17. júna 2003,
- so zreteľom na zásady partnerstva medzi OSN a humanitárnymi organizáciami, ktoré v roku 2007 schválila Svetová humanitárna platforma (GHP),
- so zreteľom na usmernenia OSN o využívaní vojenských a civilných prostriedkov ochrany v prípade katastrofy (usmernenia z Osla), ktoré boli revidované 27. novembra 2006,

¹ Prijaté texty, P6_TA(2008)0304.

² Ú. v. ES L 163, 4.7.2000, s. 37.

- so zreteľom na usmernenia z marca 2003 o využívaní vojenských a civilných prostriedkov ochrany na podporu humanitárnych operácií OSN v zložitých naliehavých situáciách (usmernenia MCDA),
 - so zreteľom na akčný rámec z Hjóga, prijatý na svetovej konferencii o znižovaní rizika katastrof, ktorá sa konala v Kóbe (prefektúra v Hjógu, Japonsko) od 18. do 22. januára 2005,
 - so zreteľom na iniciatívu Posudzovanie humanitárnej reakcie (Humanitarian Response Review), ktorú dal v auguste 2005 vypracovať koordinátor OSN pre núdzovú pomoc a zástupca tajomníka OSN pre humanitárne záležitosti,
 - so zreteľom na ukazovatele humanitárnej reakcie na rok 2010, ktoré vypracovala organizácia DARA (Development Assistance Research Associates) a ktoré analyzujú a klasifikujú spôsoby, akými hlavné darcovské krajiny reagujú na potreby osôb postihnutých katastrofami, konfliktami a naliehavými situáciami,
 - so zreteľom na medzinárodný program právnych predpisov, zákonov a zásad, ktoré sa vzťahujú na medzinárodné opatrenia v prípadoch katastrofy (tzv. usmernenia IDRL), prijaté počas 30. medzinárodnej konferencie Červeného kríža a Červeného polmesiaca v roku 2007 v Ženeve, a so zreteľom na spoločný záväzok členských štátov Európskej únie k ich podporovaniu,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2007 o Európskom konsenze o humanitárnej pomoci¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 10. februára 2010 o nedávnom zemetrasení na Haiti²,
 - so zreteľom na správu o vytvorení spôsobilosti rýchlej reakcie EÚ (2010/2096 (INI)),
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. júna 2010 o izraelskej vojenskej operácii proti humanitárnej flotile a o blokáde Gazy³,
 - so zreteľom na návrh uznesenia o humanitárnej kríze v Somálsku, ktorý predložil Oreste Rossi v súlade s článkom 120 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o poskytovaní humanitárnej pomoci v tretích krajinách,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre rozvoj (A7-0375/2010),
- A. keďže v spoločnej vízii humanitárnej pomoci stanovenej na základe európskeho konsenzu o humanitárnej pomoci sa zdôrazňuje vôľa Európskej únie úzko spolupracovať v tejto oblasti s cieľom optimalizovať jej účinnosť, hájiť a presadzovať základné humanitárne

¹ Ú. v. EÚ C 282 E, 6.11.2008, s. 273.

² Prijaté texty, P7_TA(2010)0015.

³ Prijaté texty, P7_TA(2010)0235.

zásady ľudskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti a rozhodne sa zasadzovať o dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva,

- B. keďže záväzky vyplývajúce z konsenzu sa týkajú členských štátov aj Európskej komisie a keďže kroky uvedené v akčnom pláne musia vo väčšine prípadov realizovať Komisia a členské štáty spoločnými silami,
- C. keďže nezvykle narastá množstvo a stúpa intenzita prírodných katastrof, ktoré spôsobuje najmä vplyv krokov spôsobených človekom, pokiaľ ide o zmenu klímy, a keďže priemyselné krajiny nesú v tejto oblasti historickú zodpovednosť; keďže narastá počet zložitých kríz v dôsledku viacerých faktorov, napríklad vyvíjajúcich sa konfliktov, zlej správy a nestálej situácie, čoraz vážnejšieho porušovania medzinárodného humanitárneho práva a zúženia humanitárneho priestoru,
- D. keďže poskytovanie pomoci je čoraz ťažšie a nebezpečnejšie, keďže ohrozenie osôb poskytujúcich humanitárnu pomoc stúpa a keďže v roku 2008 bolo zabitých 122 humanitárnych pracovníkov,
- E. keďže osobitná pozornosť by sa mala vo zvýšenej miere venovať najzraniteľnejším skupinám, ako sú ženy, deti a násilne vysídlené osoby, a keďže zhoršovanie násillia založeného na rodovej príslušnosti a sexuálneho násillia predstavujú veľký problém v humanitárnej oblasti, pričom sa systematické znásillňovanie niekedy používa ako vojnová zbraň,
- F. keďže s rastúcim zapájaním sa aktérov z nehumanitárnej sféry do reakcií na humanitárne krízy vzniká hlavné riziko zámény úloh vojenských a humanitárnych aktérov a stierajú sa hranice neutrálnej, nestrannej a nezávislej humanitárnej pomoci,
- G. keďže nedávne tragédie na Haiti a v Pakistane opäť poukázali na potrebu posilniť nástroje, ktoré má Európska únia k dispozícii na reagovanie na katastrofy (humanitárnu pomoc a mechanizmus Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany), a to pokiaľ ide o účinnosť, rýchlosť, koordináciu a zviditeľnenie, a keďže tieto katastrofy opäť zdôraznili nutnosť vytvoriť európsku spôsobilosť rýchlej reakcie,
- H. keďže celková humanitárna situácia sa zhoršila, humanitárne výzvy a potreby sú enormné a je nanajvýš potrebné usilovať sa o posilnenie vykonávania konsenzu a jeho akčného plánu, ako aj o celosvetovú koordináciu a rozdelenie záťaže, a to so zreteľom na regionálnu zodpovednosť krajín, ktoré majú kapacity na to, aby sa stali významnými prispievateľmi v oblasti humanitárnej pomoci,
- I. keďže rozpočet Komisie určený na humanitárne katastrofy a osobitne rozpočet generálneho riaditeľstva ECHO nielenže ostali zmrazené, ale v reálnych číslach sa v priebehu posledných 5 rokov mierne znížili,

Európsky konsenzus o humanitárnej pomoci a jeho akčný plán

- 1. Putuje, že o humanitárnom konsenze sa s výnimkou humanitárnych partnerov vie príliš málo, a žiada, aby sa stal predmetom osobitnej odbornej prípravy, najmä v rámci Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), diplomatov členských štátov

a vojenských subjektov;

2. vyjadruje poľutovanie nad tým, že členské štáty sú nedostatočne zapojené do vykonávania konsenzu, a domnieva sa, že by sa mala posilniť úloha pracovnej skupiny Rady pre humanitárnu a potravinovú pomoc (COHAFA), aby sa zabezpečilo lepšie monitorovanie vykonávania konsenzu, napríklad organizovaním osobitných schôdzí o začleňovaní konsenzu do vnútroštátnych humanitárnych stratégií alebo predkladaním výročnej správy o činnosti, aby sa aktívnejšie uplatňovala jeho úloha obhajcu humanitárnej pomoci voči ostatným pracovným skupinám Rady a Politického a bezpečnostného výboru (PBV) a aby sa zároveň naďalej venovala pozornosť efektívnosti a rýchlosti koordinácie;
3. nabáda, aby sa prostredníctvom delegácií Únie v tretích krajinách aktívne propagovalo šírenie a vykonávanie konsenzu a jeho akčného plánu medzi zastúpeniami členských štátov;
4. vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosť každoročnej výmeny najlepších postupov s národnými parlamentmi Únie v súvislosti s plnením záväzkov konsenzu;
5. zasadzuje sa o zvýšené financovanie humanitárnej pomoci v dôsledku narastajúceho počtu oblastí zasahovania a žiada rozpočtový orgán, aby celú sumu alebo časť sumy z rezervy na núdzovú pomoc previedol priamo do pôvodného rozpočtu GR ECHO; zdôrazňuje význam toho, aby sa do roku 2015 dosiahol cieľ OECD a Výboru pre rozvojovú pomoc (DAC) vo výške 7 % HND;
6. žiada tiež, aby sa vypracovávali realistické rozpočty, pričom rozpočtové prostriedky určené na pomoc pri prírodných katastrofách alebo na humanitárnu činnosť by sa vyčleňovali na základe existujúcich skúseností s výdavkami z predošlých rokov;
7. naliehavo žiada, aby sa vyvinulo dodatočné úsilie o urýchlenie financovania činností nasledujúcich po prírodných alebo iných katastrofách a na zjednodušenie procesov prijímania rozhodnutí a schvaľovania plnenia rozpočtu; zdôrazňuje, že je potrebné, aby útvary Komisie úzko spolupracovali s ESVČ s cieľom umožniť rýchle počiatkové financovanie operácií;
8. pripomína význam zachovania vyváženej celkovej reakcie, pričom osobitná pozornosť by sa mala venovať tzv. zabudnutým krízam;
9. žiada navýšenie prostriedkov a budovanie kapacít a zdrojov, aby bolo možné zaručiť, že humanitárna pomoc a civilná ochrana zostanú úlohami výlučne civilného charakteru;
10. podporuje zásadnú úlohu siete NOHA (prvá sieť univerzít ponúkajúcich odbornú prípravu v oblasti humanitárnej pomoci na európskej úrovni) pri presadzovaní väčšej informovanosti o humanitárnych súvislostiach vo svete, a najmä v európskej politike s cieľom reagovať na potreby najzraniteľnejších skupín, a to prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy mladých Európanov;

Humanitárne zásady, medzinárodné humanitárne právo a ochrana humanitárneho priestoru

11. potvrdzuje zásady a ciele humanitárnej pomoci obsiahnuté v konsenze; pripomína, že humanitárna pomoc Európskej únie nie je nástroj krízového manažmentu, a vyjadruje poľutovanie nad rastúcou politizáciou humanitárnej pomoci a jej dôsledkami pre rešpektovanie humanitárneho priestoru;
12. domnieva sa, že vonkajšia činnosť Európskej únie uvedená v Lisabonskej zmluve musí rešpektovať zásady a záväzky prijaté v rámci konsenzu o humanitárnej pomoci, a domnieva sa, že EÚ by so zreteľom na svoju politickú váhu a na svoj vplyv v postavení hlavného medzinárodného darcu mala neprestajne presadzovať humanitárne zásady;
13. žiada tiež, aby vojenský a civilný personál a humanitárni pracovníci, ktorí zasahujú pri katastrofách a humanitárnych činnostiach, konali podľa zásad neutrality, nezávislosti a nestrannosti;
14. s potešením víta revíziu hlavných usmernení Európskej únie, uskutočnenú v decembri 2009 v oblasti presadzovania medzinárodného humanitárneho práva (MHP), a domnieva sa, že Komisia a členské štáty zohrávajú pri ich vykonávaní významnú politickú úlohu; okrem toho si želá, aby medzinárodné humanitárne právo bolo predmetom osobitnej odbornej prípravy v rámci ESVČ;
15. žiada Komisiu, aby zabezpečila, že dodatočné finančné prostriedky budú vyčlenené na činnosti spojené s presadzovaním MHP a jeho šírením v teréne v radoch ozbrojencov, mladých ľudí, v politickej sfére a občianskej spoločnosti;
16. pripomína, že zásady a osvedčené postupy v oblasti humanitárnej pomoci prijaté v júni 2003 kladú dôraz na potrebu podporovať skladanie účtov a pravidelné vyhodnocovanie medzinárodných reakcií na humanitárne krízy vrátane efektívnosti darcov, a trvá na tom, aby tieto hodnotenia podliehali širšej konzultácii, predovšetkým s humanitárnymi subjektmi;

Spoločný rámec pre poskytovanie pomoci

- Kvalita pomoci

17. pripomína, že poskytovanie pomoci musí vychádzať výlučne zo zistených potrieb a že stupeň zraniteľnosti a kvalitu a objem pomoci určuje predovšetkým počiatočné hodnotenie, ktoré sa ešte musí zlepšiť, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie kritérií zraniteľnosti, najmä čo sa týka žien, detí a skupín so zdravotným postihnutím;
18. pripomína, že skutočné a trvalé začlenenie – a podľa možností aj účasť – príjemcov pomoci na správe pomoci je jednou zo základných podmienok kvality humanitárnej reakcie, a to najmä v prípade dlhotrvajúcich kríz;
19. trvá na tom, že pomoc EÚ v prípade prírodnej alebo človekom spôsobenej katastrofy by sa mala čo najviac zameriavať na pomoc miestnemu hospodárstvu, napríklad nákupom miestnych alebo regionálnych potravín a poskytnutím potrebného materiálu poľnohospodárom;
20. žiada harmonizáciu metód, ktorými sa riadia jednotlivé subjekty, a nabáda Úrad OSN pre

koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA), aby sa naďalej usiloval o vymedzenie spoločného metodického rámca, ktorého prioritou má byť účinnosť a rýchlosť zásahov a ktorý by podľa možnosti trvalo zapájaj miestne subjekty aj z neštátnej sféry;

21. dôrazne podporuje pokračovanie činnosti Komisie v jednotlivých oblastiach, ako sú výživa, ochrana, rodová rovnosť a sexuálne násilie, utečenci, navrátilci a osoby vysídlené v rámci štátu, a vyzýva na systematické začleňovanie rodovej otázky a reprodukčného zdravia do humanitárnych reakcií v oblasti zdravotníckych služieb prvej pomoci;
22. žiada Radu, aby konkretizovala odporúčanie Barnierovej správy, ktorá vyzýva na využitie okrajových európskych regiónov, nie však výlučne týchto regiónov, ako oporných bodov pre predbežné umiestnenie základných výrobkov a logistiky na uľahčenie vysielania európskych ľudských a materiálnych prostriedkov v prípade naliehavého humanitárneho zásahu mimo územia Európskej únie;
23. podnecuje Komisiu, aby sa zamyslela nad možným negatívnym vplyvom humanitárnej pomoci na oblasti, v ktorých sa poskytuje, najmä nad možnou destabilizáciou hospodárskych a sociálnych štruktúr a nad vplyvmi na prírodné prostredie, a vyzýva ju, aby pripravila vhodné stratégie umožňujúce zohľadňovať tieto účinky už vo fáze vytvárania projektov;

- Rozmanitosť a kvalita partnerstiev

24. vyzýva na rešpektovanie rozmanitosti aktérov pri financovaní a vykonávaní medzinárodných humanitárnych programov – OSN, Medzinárodné hnutie Červeného kríža a Červeného polmesiaca, MVO – a podporuje činnosti spojené s posilňovaním kapacít miestnych aktérov; vyzýva na náležitú koordináciu a výmenu informácií medzi všetkými zúčastnenými subjektmi;
25. žiada všetky vládne orgány, aby rešpektovali dôležitú úlohu MVO pri získavaní prostriedkov zo súkromných darov;
26. podporuje pokračujúce humanitárne reformy na úrovni OSN a vyzýva na posilnenie systému humanitárnych koordinátorov, väčšiu transparentnosť, výraznejšie zohľadňovanie záujmov príjemcov a flexibilitu vo využívaní tzv. zdieľaných zdrojov, ako aj niekoľko zlepšení v prístupe založenom na zoskupeniach (zodpovednosť jednotlivých sektorov), a to na základe odporúčaní iniciatívy Posudzovanie humanitárnej reakcie OSN a posilnení zásad transparentnosti a zodpovednosti, najmä pokiaľ ide o koordináciu s miestnymi štruktúrami a neštátnymi subjektmi, zohľadnenie medziodvetvových aspektov a koordináciu medzi zoskupeniami;

- Koordinácia na medzinárodnej a na európskej úrovni

27. potvrdzuje ústrednú úlohu, ktorú zohráva OSN, a najmä úrad OCHA pri koordinácii medzinárodnej humanitárnej pomoci;
28. považuje za pozitívne iniciatívy zamerané na zabezpečenie väčšej súdržnosti medzi jednotlivými európskymi nástrojmi na reakciu na krízy a s potešením víta, že humanitárna pomoc a civilná ochrana sú združené v jednom a tom istom generálnom

riadiťstve; trvá však na formálnom oddelení ich príslušných mandátov, úloh a zdrojov;

29. žiada Radu a Komisiu, aby zaviedli presné a transparentné pravidlá spolupráce a koordinácie medzi ESVČ a Komisiou týkajúce sa manažmentu v prípade krízy veľkého rozsahu mimo územia Európskej únie a aby aktívne pracovali na tom, aby EÚ zviditeľnila zdroje a schopnosti používané v teréne;
30. pripomína, že vonkajšia stratégia Európskej únie v oblasti práv detí by mala vychádzať z hodnôt a zásad vymedzených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, najmä v článkoch 3, 16, 18, 23, 25, 26 a 29, a v Dohovore OSN o právach dieťaťa a jeho opčných protokoloch;

Využitie civilnej ochrany a vojenských prostriedkov a kapacít

31. potvrdzuje, že rozlíšenie medzi mandátmi vojenských a humanitárnych subjektov musí byť naďalej jednoznačné, a to najmä v oblastiach postihnutých prírodnými katastrofami a ozbrojenými konfliktami, a že je dôležité, aby sa vojenské prostriedky a kapacity využívali len vo veľmi obmedzenom počte prípadov a ako krajné riešenie na podporu operácií humanitárnej pomoci v súlade s usmerneniami OSN (usmernenia MCDA a usmernenia z Osla)¹;
32. pripomína Komisii a členským štátom, že humanitárna pomoc a civilná ochrana sa má chápať ako výlučne civilná úloha, a tak sa má aj vykonávať;
33. žiada Komisiu, aby uskutočnila opatrenia na zvýšenie povedomia o osobitosti humanitárnej pomoci v rámci zahraničnej politiky Európskej únie, a žiada členské štáty o zabezpečenie toho, aby ich ozbrojené jednotky dodržiavali a uplatňovali usmernenia OSN; domnieva sa však, že medzi vojenskými a humanitárnymi aktérmi je dôležitý dialóg, aby sa podporilo ich vzájomné porozumenie;
34. potvrdzuje, že použitie prostriedkov civilnej ochrany počas humanitárnych kríz musí vychádzať z potrieb, musí dopĺňať humanitárnu pomoc a byť s ňou koherentné a že v prípade prírodných katastrof môžu tieto prostriedky určitým spôsobom prispieť k humanitárnym činnostiam, ak sa použijú v súlade so zásadami Stáleho medziagentúrneho výboru (IASC) pre túto oblasť;
35. žiada Komisiu, aby predložila ambiciózne legislatívne návrhy s cieľom zriadiť európsku jednotku civilnej ochrany založenú na optimalizácii súčasného mechanizmu Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany a na spoločnom využívaní existujúcich vnútroštátnych prostriedkov, bez toho, aby vznikli výrazné dodatočné náklady, a aby sa pritom vychádzalo z metód osvedčených v rámci prípravných opatrení; domnieva sa, že financovanie jednotky civilnej ochrany sa musí uskutočňovať mimo rámca financovania naliehavých humanitárnych zásahov;

¹ Usmernenia MCDA: usmernenia o využívaní vojenských a civilných prostriedkov ochrany na podporu humanitárnych operácií OSN v zložitých naliehavých situáciách; marec 2003.

Usmernenia z Osla: Usmernenia o využívaní cudzích vojenských prostriedkov a prostriedkov civilnej ochrany pri odstraňovaní následkov katastrof; november 2007.

36. domnieva sa, že európsku jednotku civilnej ochrany by mohol tvoriť záväzok niektorých členských štátov poskytnúť dobrovoľne k dispozícii základné moduly civilnej ochrany, ktoré budú vopred určené a pripravené na okamžitý zásah v operáciách Únie koordinovaných Monitorovacím a informačným strediskom (MIC), a okrem toho sa domnieva, že väčšina týchto modulov, ktoré sú už teraz na vnútroštátnej úrovni k dispozícii, by zostala pod ich kontrolou a že uvedenie týchto modulov do pohotovostného režimu by tvorilo jadro civilnej ochrany Únie v oblasti reakcií na katastrofy za hranicami EÚ aj v rámci nej;

Nepretržitost' pomoci

- Zníženie rizík katastrofy a zmena klímy

37. s potešením víta, že vo februári 2009 bola prijatá nová európska stratégia na podporu znižovania rizík katastrofy v rozvojových krajinách; naliehavo v tomto smere žiada Komisiu, aby spolu s národnými vládami, miestnymi orgánmi a organizáciami **občianskej spoločnosti** v krajinách, ktoré sú príjemcami pomoci, pripravila programy v oblasti kapacity predchádzania katastrofám a kapacity na riadenie reakcií, a žiada čo najrýchlejšiu realizáciu tejto stratégie;
38. žiada výrazné snahy o to, aby sa aspekt znižovania rizík katastrofy systematickejšie začleňoval do politík rozvojovej pomoci a humanitárnej pomoci;
39. zasadzuje sa o výrazné zvýšenie súm vyčlenených pre tento aspekt a zdôrazňuje význam zachovania finančných prostriedkov na nižších úrovniach s cieľom zabezpečiť prístup zohľadňujúci kontext a lokálnu spoluzodpovednosť za projekty;
40. žiada, aby sa program súvisiaci so zmenou klímy lepšie zosúladiť s činnosťami v rámci znižovania rizík katastrofy;

- Prepojenie naliehavej pomoci, obnovy a rozvoja

41. ľutuje, že konkrétne pokroky týkajúce sa prepojenia medzi naliehavou pomocou, obnovou a rozvojom sú ešte stále obmedzené, a to aj napriek tomu, že v posledných rokoch sa počet politických záväzkov zvýšil;
42. zdôrazňuje význam včasného prechodu z pohotovostnej reakcie na rozvoj na základe osobitných kritérií a dôkladného vyhodnotenia potrieb;
43. žiada viac prostriedkov na zabezpečenie kontinuity pomoci a aby sa úvahy zameriavali viac na flexibilitu a komplementaritu existujúcich finančných nástrojov počas prechodu od fázy naliehavosti k rozvoju;
44. zasadzuje sa za zlepšenie dialógu a koordinácie medzi humanitárnymi organizáciami a rozvojovými agentúrami v oblastiach pôsobenia a v rámci príslušných útvarov na úrovni európskych inštitúcií a členských štátov;

45. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA).

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Európska únia, združujúca Európsku komisiu a členské štáty, je najvýznamnejším svetovým darcom humanitárnej pomoci. Jej príspevok predstavuje viac než 40 % oficiálnej medzinárodnej humanitárnej pomoci. Prostredníctvom generálneho riaditeľstva pre humanitárnu pomoc (GR ECHO) poskytla Európska komisia v roku 2009 humanitárnu pomoc približne 115 miliónom osôb vo viac než 70 krajinách, ktorej celkový objem dosiahol sumu 950 miliónov EUR. Humanitárna politika Európskej únie je konkrétnym prejavom toho, ako sa Európska únia angažuje v prospech obyvateľov tretích krajín, ktorí potrebujú pomoc v situáciách, keď sú mimoriadne zraniteľní.

Európsky konsenzus o humanitárnej pomoci, ktorý 18. decembra 2007 podpísali predsedovia Rady Európskej únie, Európskeho parlamentu a Európskej komisie predstavuje významný krok vpred. Úniu zaväzuje k úzkej spolupráci v tejto oblasti v rámci spoločnej vízie humanitárnej pomoci. Zdôrazňuje ochotu Európskej únie úzko spolupracovať v tejto oblasti s cieľom dosiahnuť optimálnu účinnosť, chrániť a podporovať základné humanitárne zásady ľudskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti a dôrazne sa zasadzovať o dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva. Záväzky vyplývajúce z konsenzu sa týkajú členských štátov, ako aj Európskej komisie. Na uľahčenie realizácie humanitárneho konsenzu bol vypracovaný a v máji 2008 prijatý akčný plán na obdobie piatich rokov. V bode č. 33 plánu sa vyslovene stanovuje revízia akčného plánu v polovici obdobia, čiže analýza, ktorá je predmetom tejto správy.

V prvom rade by bolo vhodné uviesť, že toto hodnotenie je komplikované z dôvodu nedostatku konkrétnych informácií o tom, ktoré činnosti už boli uskutočnené a ktoré ešte nie. Analýzu výsledkov akčného plánu rovnako sťažuje skutočnosť, že v niektorých odvetviach chýbajú konkrétne ukazovatele. Počas prípravy tejto správy sa nám tiež zdalo, že s humanitárnym konsenzom nie sú okrem humanitárnych subjektov oboznámení ostatní aktéri, a preto je nutné vyvinúť značné úsilie o jeho väčšie zviditeľnenie a lepšie s ním oboznámiť členské štáty, ďalšie inštitúcie a vojenské subjekty. Táto správa nám okrem formálnych záležitostí umožňuje znova nahliadnuť na súčasný stav humanitárnej pomoci a na základné body konsenzu, ktoré majú podľa nášho názoru zásadný význam.

- Európsky konsenzus v premenlivej situácii

V uplynulých rokoch sa humanitárne prostredie výrazne zmenilo, čo zvyšuje význam dôsledného a posilneného uplatňovania humanitárneho konsenzu. Pokiaľ ide o vývoj situácie, na prvom mieste je nutné spomenúť významný nárast počtu a intenzity prírodných katastrof, čo je predovšetkým spôsobené vplyvom zmeny klímy. Preto je nevyhnutné posilniť úsilie v oblasti znižovania rizika katastrof a poskytovať, okrem uvedenej pomoci, podporu kapacitám miestnych komunít v oblasti prípravy na katastrofy. Máme politické záväzky, stratégiu EÚ a akčný plán z Hjóga, stále však existujú nedostatky v ich realizácii. Ide o úplné začlenenie znižovania rizík katastrofy do politík rozvojovej pomoci a humanitárnej pomoci.

K tomu treba dodať, že narastá počet zložitých kríz, najmä vnútorných konfliktov, a že sa mení povaha konfliktov, ktoré sú často sprevádzané masovými presunmi obyvateľov (utečenci, vnútorne vysídlené osoby) a rastúcim násilím, ktoré je na nich páchané. Stále

častejšie dochádza k porušovaniu medzinárodného humanitárneho práva a situácia na postihnutých územiach je stále vážnejšia. Zvlášť šokujúci aspekt porušovania medzinárodného humanitárneho práva je skutočnosť, že sexuálne násilie sa stále častejšie používa ako vojnová zbraň. Veľké úsilie by sa malo zamerať na začlenenie rodovej otázky a ochrany proti sexuálnemu násiliu do humanitárneho kontextu.

Okrem toho je v niektorých prípadoch humanitárnym subjektom znemožnený prístup k obyvateľom postihnutých krízou a z celosvetového hľadiska možno s poľutovaním konštatovať, že humanitárny priestor sa v rastúcej miere zužuje. Je potrebné vytrvalo sa zasadzovať o obhajobu a ochranu humanitárneho priestoru.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať najzraniteľnejším skupinám, ako sú ženy, deti a násilne vysídlené osoby (vnútorne vysídlené osoby a utečenci). Podľa údajov vysokého komisára OSN pre utečencov dosahoval na konci roku 2009 celkový počet násilne vysídlených osôb 43,3 milióna. Okrem toho podľa detského fondu UNICEF umiera každý deň viac než 22 tisíc detí mladších ako päť rokov, a to najmä na podvýživu a z dôvodu ozbrojených konfliktov, a viac ako jeden milión detí prichádza o rodičov alebo je odlúčených od svojich rodín.

V posledných rokoch sa tiež do reakcií na humanitárne krízy v rastúcej miere zapájajú nehumanitárne subjekty (vojenské, civilná ochrana atď.). Táto činnosť môže mať pozitívny vplyv, ak ide o prírodné katastrofy veľkého rozsahu, môže však spôsobiť problémy, ak nastane komplikovaná kríza, v ktorej vážne hrozí zámena humanitárneho a politického programu.

Väzba medzi civilnými a vojenskými subjektmi sa preto stala nevyhnutnou realitou, najmä rozšírením tzv. integrovaných misií pod záštitou Organizácie Spojených národov, ktorej cieľom je zavedenie celosvetovej stratégie. Táto nejednoznačnosť úloh vojenských síl a humanitárnych subjektov prispieva k rastúcej neistote humanitárnych pracovníkov a postihnutého obyvateľstva. Je dôležité, aby sa politické, vojenské či humanitárne subjekty, ktoré pôsobia na rovnakom území, lepšie poznali, aby lepšie komunikovali, navzájom rešpektovali svoje úlohy a mandáty a nezasahovali do nich.

Nedávne humanitárne katastrofy na Haiti a v Pakistane znovu preukázali, že je nevyhnutné posilniť schopnosť EÚ reagovať na katastrofy účinným, koordinovaným a prehľadným spôsobom. V správe sa teda presadzuje vytvorenie európskej schopnosti pohotovo reagovať (európske jednotky civilnej ochrany), čo je myšlienka, ktorú pôvodne predložil Michel Barnier potom, čo Áziu zasiahla vlna tsunami, a ktorú Európsky parlament mnohokrát prebral. Táto schopnosť by mala umožniť optimalizáciu dostupných nástrojov, ktorých účinnosť a viditeľnosť by vzrástla, pričom cieľom je prostredníctvom lepšej koordinácie dosiahnuť okamžitú mobilizáciu všetkých nevyhnutných prostriedkov. Je úplne evidentné, že využívanie tejto schopnosti musí byť založené na potrebách, dopĺňať humanitárnu pomoc a byť s ňou v súlade. Je potrebné, aby využitie prostriedkov civilnej ochrany bolo v súlade s medzinárodnými usmerneniami, ktoré sú stanovené v európskom konsenze.

- Vývoj humanitárneho inštitucionálneho prostredia na európskej úrovni

Od prijatia akčného plánu došlo na úrovni Európskej únie k inštitucionálnym zmenám: napríklad na začiatku roku 2009 bola zriadená pracovná skupina pre humanitárnu a

potravinovú pomoc (COHAFA) v rámci Rady Európskej únie. COHAFA sa stala dôležitým fórom a doplnkovým nástrojom, ktorý upevňuje inštitucionálnu štruktúru európskej humanitárnej politiky prostredníctvom pravidelných výmen na politickej úrovni. Je však potrebné posilniť jej úlohu z hľadiska uplatňovania zásad a osvedčených humanitárnych postupov a pokiaľ ide o koordináciu a realizáciu konsenzu.

Rovnako by sme mali zobrať na vedomie zlúčenie portfólií civilnej ochrany a humanitárnej pomoci v rámci GR ECHO, čo prispeje k posilneniu koordinácie a celkovej súdržnosti nástrojov riešenia kríz v prípade katastrofy. Spravodajkyňa toto zblížovanie víta, ale s výhradou, že ak chceme obhájiť identitu a osobitosti oboch nástrojov, je potrebné zachovať jasné vymedzenie úloh, mandátov a rozpočtových riadkov.

Dňa 1. decembra 2009 nadobudla platnosť Lisabonská zmluva a humanitárna činnosť Únie sa v súčasnosti riadi článkom 214 Zmluvy o fungovaní EÚ, ktorým sa zavádza samostatná politika humanitárnej pomoci EÚ. Ide o právomoc, o ktorú sa delia členské štáty a Európska únia. Nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 o humanitárnej pomoci, ktoré nadobudlo účinnosť v roku 1996, bude mať svoj vlastný právny základ potom, čo bude v rámci postupu spolurozhodovania preskúmané.

Lisabonskou zmluvou sa tiež zaviedla Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a v priebehu roka 2010 sa viedlo množstvo diskusií o jej uvedení do činnosti. Výbor pre rozvoj Európskeho parlamentu počas rokovaní obhajoval nezávislosť generálneho riaditeľstva ECHO a snažil sa o to, aby sa nestalo súčasťou Európskej služby pre vonkajšiu činnosť a aby sa zamedzilo akejkoľvek potenciálnej manipulácii humanitárnej pomoci. S tým konkrétne súvisí potreba objasniť rozdelenie úloh vysokej predstaviteľky EÚ Catherine Ashtonovej a úloh komisárky pre medzinárodnú spoluprácu, humanitárnu pomoc a riešenie kríz Kristaliny Georgieovej.

- Výzvy, ktorým je nutné čeliť a ďalší postup

Konsenzus je prvý spoločný dokument o politike humanitárnej pomoci od prijatia nariadenia o humanitárnej pomoci v roku 1996. Humanitárny konsenzus je základným nástrojom, ktorý si zachováva svoj význam predovšetkým v humanitárnom prostredí, v ktorom dochádza k neustálym zmenám. Spravodajkyňa sa domnieva, že odpoveď na humanitárne výzvy možno nájsť v dôslednom uplatňovaní humanitárneho konsenzu a jeho akčného plánu.

Preskúmanie akčného plánu v polovici obdobia je jedinečnou príležitosťou na posilnenie činnosti v oblastiach, ktoré si zasluhujú väčšiu pozornosť:

- presadzovanie humanitárnych zásad a medzinárodného humanitárneho práva;
- otázky týkajúce sa povahy poskytovania humanitárnej pomoci EÚ, jej koordinácie a súdržnosti;
-
- objasnenie využívania vojenských prostriedkov a kapacít a prostriedkov a kapacít civilnej ochrany v súlade s humanitárnym konsenzom a s usmerneniami Organizácie Spojených národov;
- znižovanie rizika katastrof a posilnenie väzby medzi humanitárnou pomocou, obnovou a rozvojom.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	9.12.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 19 -: 0 0: 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Ricardo Cortés Lastra, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Filip Kaczmarek, Franziska Keller, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Maurice Ponga, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Eleni Theocharous, Iva Zanicchi, Gabriele Zimmer
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Santiago Fisas Ayxela, Martin Kastler, Judith Sargentini, Patrizia Toia